

درس چهاردهم

«ایران آباد»

آموختنی‌ها

- ۱ آشنایی با مشاغل و محل کارهای مختلف با استفاده از ترکیب (کلمه + ی)
- ۲ مطابقت فعل و فاعل
- ۳ ارتقای حس وطن دوستی و دفاع از سرزمین و میهن
- ۴ تشخیص جملی اصلی در «بند»

جعبه کلمات

کلمات هم‌معنی

دفاع:	همفکری:
باعث:	صنعت:
دلاورانه: شجاعانه	همبستگی: همراهی
وطن: میهن، کشور	حفظ: نگهداری
مرزنشینان: کسانی که در مرز می‌نشینند.	

کلمات مخالف

آباد =	گروهی =
زندگی =	اصلی =
گذشته =	با ارزش =
سربلند =	دشمن =

کلمات هم‌خانواده

مشورت، مشاوره، مشاور	گنج، گنجینه، گنج	صنعت، صنایع، مصنوعی
مختلف، اختلاف، خلاف	دفاع، دفع، مدافع	علاقه، علاقه‌مند، باعلاقه
وظیفه، موظف، وظایف	اتحاد، متحد، وحدت	مقدس، تقدس، قدیس
شجاعانه، شجاع، شجاعت	مهم، اهمیت، با اهمیت	مرز، مرزی، مرزنشین

هر کشور با تلاش مردمش می‌تواند استقلال و آزادی خود را حفظ کند. ایران ما هم در صورتی می‌تواند آزاد و آباد باشد که مردم جای جای آن، از کشور خود محافظت کنند. مثلاً اگر مرزداران کشور کار خود را به درستی انجام ندهند دشمن به کشور حمله می‌کند و یا اگر مردم شهرهای مختلف کشور که فرهنگ و زبان‌های گوناگون دارند بتوانند با یکدیگر همبستگی و اتحاد داشته باشند ایران ما هر روز آبادتر و زیباتر خواهد شد. همانطور در زمان جنگ تحمیلی مردم کشور همه از میهن دفاع کردند و اجازه ندادند که کشورمان به تصرف دشمن درآید، ما هم راه آن‌ها را ادامه خواهیم داد و برای آبادانی کشور خواهیم کوشید.

پس:

«دست در دست هم دهیم به مهر میهن خویش را کنیم آباد»

بخوان و بدان

مامان خسته در خانه را باز کرد و آمد. بچه‌ها به سمت مامان دویدند. کیسه‌ها را از دستش گرفتند تا خستگی‌اش دربرود. مامان دست و صورتش را شست و همین‌طور که حوله در دستش بود گفت: به خیاطی رفتم و به خانم خیاط لباس سفارش دادم. سپس به عکاسی رفتم و از آقای عکاس، عکس‌های تولد شمارا گرفتم. بعد هم به قصابی رفتم و از آقای قصاب گوشت خریدم. بعد از آن به بزازی رفتم و برای لباسی که سفارش داده بودم از آقای بزاز پارچه خریدم. از آن‌جا به نانوايي رفتم و از آقای نانوا نان خریدم و به خانه آمدم. بچه‌هایی اختیار به مامان گفتند خسته نباشید و سه‌تایی با هم خندیدند.

همان‌طور که در متن بالا دیدید، با اضافه شدن «ی»، به آخر هر شغل، مکان آن شغل ساخته می‌شود.

در مورد برخی مشاغل نمی‌توان این کلر را انجام داد. مانند آشپزی، بنایی.

برخی کلمات در جمله انجام‌دهنده‌ی کار هستند، به این کلمات «فاعل» می‌گویند.

فاعل با پرسش «چه کسی، یا چه چیزی، پیدا می‌شود».

در بندنویسی، جمله‌ی اول بند جمله‌ی اصلی، آن است. جمله‌ی اصلی بند مهمترین جزء بند است و جملات بعدی در ادامه‌ی آن می‌آید.

نکته

الف: فرزند خوش ذوق داستان داده شده را بخوان و ۱۰ کلمه از آن که در متن درس هم آمده انتخاب کن و داستانی از خودت بنویس که این ۱۰ کلمه در آن به کار رفته باشند.

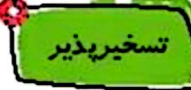
مادر بزرگ مصطفی به سفر بسیار علاقه دارد. رسم او برای مسافرت سفر هوایی است. او می گوید: هواپیمای پرندۀ بزرگ و غول پیکری است که با پیشرفت علم و صنعت به وجود آمد و بسیار سریع و آسان ما را به دورترین مکان ها می برد. مادر بزرگ همیشه موقع پرواز قرآن می خواند و از پنجره پایین را تماشا می کند. او می گوید: «ما باید جغرافیا و تاریخ میهن خود را بشناسیم.» به همین دلیل سفر به مناطق مختلف کشور، به مرزها و مرکز گنجینه های مقدس است. او خلبانان را بسیار دوست دارد و از مصطفی می خواهد که برای خلبانی تلاش کند. مادر بزرگ می گوید: «خلبانان رزمنده از جمله: عباس بابایی، علی اکبر شیرودی، احمد کشوری و ... شجاعانه اجازه ندادند یک وجب از خاک کشور به دست دشمن بیفتد.» مصطفی به سفرهای فضایی فکر می کند و دلش می خواهد بتواند باعث اختراع وسیله ای شود که بتواند جوان هایی مانند «یوری گاگارین» را به فضا بفرستد و سفرهای فضایی را آسان کند.

ب: کلمه هایی که نشانه های زیر را دارند از درس پیدا کن و در جدول بنویس.

ط	ظ	ق	ح	ع

تمرین

۱ کلمات مخالف را به هم وصل کن.

فارسی سوم دبستان

علوی

۲ درستی و نادرستی جملات زیر را مشخص کرده و در صورت نادرستی، درست آن‌ها را بنویس.

الف: بزاز کسی است که لباس می‌دوزد.

ب: شهید عباس بلایی در نیروی زمینی خدمت می‌کرد.

پ: زبان‌های محلی گنجه‌ای بالرش هستند.

ت: مرزنشینان، نگهبانان اصلی وطن هستند.

۳ با توجه به کلمات داده شده، جملات زیر را کامل کن. (دو کلمه اضافه است).

معروف - بادقت - مهم - همکاری - مهر - محلی - بالعمیت - میهن - همدلی - خوش‌حالی - حفظ - عمل - علم و صنعت - مناطق - علاقه

الف: برخی از ما، در ..... مختلف کشور، به زبان مادری و ..... خود حرف می‌زنیم؛ زبان‌های محلی،

گنجه‌ای با ارزش هستند ولی زبان فارسی، زبان ملی ما ایرانیان است و برای ..... میهن، بسیار ..... است.

ب: اگر ما، در ..... و ..... پیشرفت کنیم، میهن ما همه جا ..... و سر بلند می‌شود.

پ: آموزگار که تا آن هنگام، ..... و ..... به صحبت‌های بچه‌ها گوش می‌داد، با ..... جلوی

کلاس آمد و گفت: بچه‌های عزیز! بسیار ..... است که هر ایرانی، به خوبی به وظیفه‌ی خود ..... کند،

تا با ..... و ..... ایرانی آباد داشته باشیم.

۴ پنج شغل پیدا کن که با اضافه کردن «ی»، بتوانی محل آن شغل، را بسازی.

حالا با یکی از این شغل‌ها و محل کار آن، جمله‌ای بنویس.

۵ فعل مناسب هر جمله را بنویس.

الف: پسرها با هم سلام و احوال پرسیدند. ....

ب: همگی با هم برای آبادی ایران عزیز فداکاری کردند. ....

پ: او کتاب خواندن را دوست دارد. ....

ت: ما مشتاقانه منتظر ورود معلم جدید هستیم. ....

ث: شما انسان‌های مهربانی هستید. ....

ج: تو کله‌هایت را به خوبی انجام دادی. ....

ح: خانم مدیر وارد مدرسه آمد. ....

۶ در هر ردیف، حرف آخر کلمه‌ها را کنار هم بگذار و کلمه‌ی جدید را بنویس.

الف: داس - آوا - صبح - گل

ب: باغ - آهو - خط - راه

پ: رها - شفاف - غرق

۷ کلمه‌های به هم ریخته را مرتب کن و جمله‌ی به دست آمده را بنویس.

بافتد - اجازه ندادند - خاک - یک وجب - حتی - از - به - دشمن - دست - رزمندگان - میهن

۸ تحقیق کن.

سه نفر از کسانی را که برای سر بلندی ایران تلاش کرده‌اند، پیدا کن و در مورد تلاش آن‌ها توضیح مختصری بنویس.

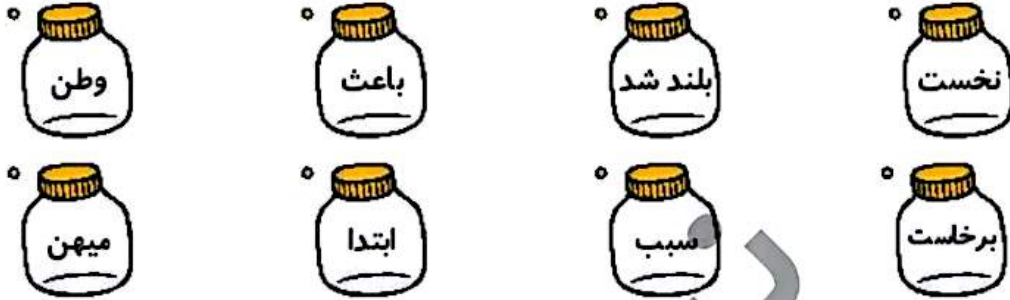
نام و مشخصات	شرح تلاش

۹ روی نقشه‌ی ایران با یک ستاره محل «خرمشهر» را مشخص کن.

علوی

۱۰ کلمات هم‌معنی را هم‌رنگ کن.

۱۱ جدول زیر را با فعل‌های مناسب کامل کن.

گذشته	حال	آینده
	آباد می‌کنیم.	
دفاع کردیم.		
		پرداخت خواهیم کرد.
	پیشرفت می‌کنیم.	

۱۲ خودت را یک خلبان فرض نما و خاطراتت را برای ما تعریف کن.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

۱۲ با توجه به سوالات داده شده، پاسخ مناسب را انتخاب کن.

الف: کدام یک از گزینه‌ها محل کار نیست؟

- (۱) خیاطی (۲) قنادی (۳) کفلی (۴) بنایی
- ب: کدام گزینه جمله را کامل می‌کند؟ «دانشمندان با آزمایش‌های علمی به نتایج درست .....».
- (۱) می‌رسم (۲) می‌رسند (۳) رسید (۴) رسیده است

پ: کدام گزینه متفاوت است؟

- (۱) درس - مدرسه (۲) وظیفه - وظایف (۳) دلاورانه - شجاعانه (۴) نظم - منظم

ت: کدام گزینه با توجه به حکایت «خروس ایرانی، صحیح است؟

- (۱) سپاهیان دشمن مانند دانه‌های ارزن بودند. (۲) سپاهیان دشمن ایرانیان را شکست دادند.
- (۳) فرماندهی سپاه دشمن خروسی را آورد. (۴) تعداد نفرات هر دو سپاه برابر بود.

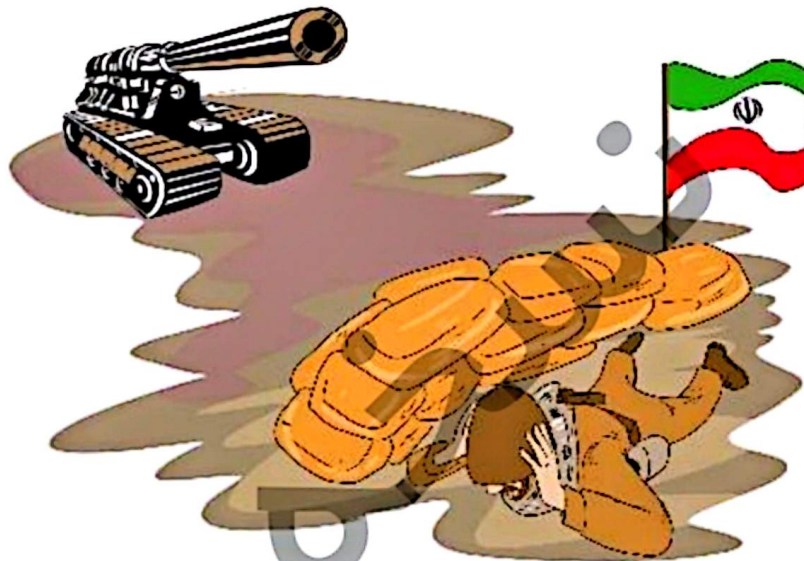
ث: لملای کدام گزینه صحیح است؟

- (۱) قرعان (۲) باعث (۳) مناقق (۴) هفط

فارسی سوم دبستان

مادربزرگ گفت: در زمان جنگ تحمیلی ما هر کاری از دستمان برمی آمد انجام می دادیم. غذا و لباس آماده می کردیم. مرتب برای اهدای خون می رفتیم و دعاگوی رزمندگان بودیم. جوانان ما خیلی مقاومت کردند و خیلی ها شهید شدند تا توانستند مردم کشور را از دست دشمنان نجات بدهند. مادربزرگ که انگار به آن زمان برگشته بود، با نگاهی خیره تصاویر را نظاره می کرد و بی وقفه اشک می ریخت. بچه ها انتظار چنین چیزی را نداشتند و نمی دانستند چه باید بکنند. پدر آن ها را آرام کرد و اطمینان داد که به زودی مادربزرگ آرام خواهد شد و بهتر است لحظه ای او را تنها بگذارند تا آرامش خود را بازابد.

الف: در متن بالا فعلها را پیدا کن و دور آن ها با مداد سبز خط بکش.

ب: در متن بالا فاعلها را پیدا کن و دور آن ها با مداد قرمز خط بکش.

پ: علت اشکهای مادربزرگ چه بود؟

ت: اگر تو در زمان جنگ حضور داشتی، برای کمک به کشورت چه می کردی؟

مژگان بابا مرتدی

متولد ۱۳۵۴ در تهران است. او کارشناسی ادبیات فارسی و کارشناسی ارشد ادبیات نمایشی دارد. برگزیده‌ی نخستین جشنواره‌ی ادبی اکام یوسف، و پنجمین

بخوان و پیشانی

جشنواره‌ی مطبوعات کودک و نوجوان و دوازدهمین جشنواره کتاب سلام، است. آثار: پدر بزرگ سلام، اسم سرخ پوستی من، راز چه مزطای می دهد و ...

خودارزیابی

نیاز به تلاش	قابل قبول	خوب	خیلی خوب
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐

- املاي کلمات جمعبي کلمات را به خاطر سپردم.
- کلمات هم معنی، هم خانواده و مخالف جدیدی را شناختم.
- در استفاده‌ی درست و به موقع فعل و فاعل مهارت کسب کردم.
- با پسوند «ی» برای ساختن کلمات جدید در شکلها و محل کارها آشنا شدم.
- می توانم جمله‌ی اصلی بند را تشخیص دهم.
- نسبت به وطن و سرزمینم حس خوبی دارم و برای حفظ و پیشرفت آن تلاش می کنم.

